

Действительно, для формирования полномасштабных рыночных отношений необходимо учитывать взаимосвязь между реформой госпредприятий и реформой собственности, поскольку, стремясь перейти к рыночному механизму распределения ресурсов, нельзя не позволить предприятиям стать независимыми, стремящимися к достижению прибыли, субъектами рынка (что, в свою очередь, предполагает перераспределение прав собственности). В условиях смешанной экономики всегда преобладает определённая экономическая система, ситуации же «полурынка – полуплана» не существует. Поэтому, проводя системную экономическую реформу, нельзя долго оставаться в промежуточном состоянии, необходимо в полной мере руководствоваться идеями полномасштабной реформы. На каждом этапе осуществления постепенной реформы должна проводиться согласованная институциональная экономическая политика. Вместе с тем на каждом этапе невозможно пренебрегать требованиями объективной реальности. Например, не решив в рамках реформы государственных предприятий вопрос о «мягких ограничениях», невозможно ликвидировать систему управления нормой банковского кредита, а также плановое управление инвестициями, поскольку в противном случае государственные предприятия задохнутся в условиях отсутствия капиталовложений. Реформа государственного сектора занимает важное место в системе институциональной политики в целом, и достаточно гладкое её проведение начиная с 1992 года (инициирование создание системы современных предприятий), объясняется учётом отмеченных выше факторов.

В-третьих, институциональная политика и политика развития в экономике должны осуществляться согласованно.

До успешного «мягкого приземления» китайской экономики в 1996 году в процессе реформирования и развития часто возникала проблема переплетения напряжённости в экономике и «цикла реформы». Основной вопрос здесь заключается в недостаточной согласованности институциональной и макроэкономической политики.

Ориентированная на рынок институциональная политика способствует преобразованию механизмов экономики, однако поскольку политика не является совершенной, возникает системный дисбаланс и напряженность в экономике. С другой стороны, поскольку цели реформы определены недостаточно чётко и отсутствует необходимый макроэкономический инструментарий, невозможно использовать рыночные методы регулирования для устранения напряжённости в экономике, а применение традиционных административных рычагов ведёт к торможению реформ.

dr Katarzyna Szymańska

Wydział Menedżerski, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, Polska

INNOWACYJNOŚĆ GMIN I REGIONÓW

Innowacje to jeden z ważniejszych czynników warunkujących wzrost gospodarczy regionów i gmin. We współczesnym świecie zdolność do tworzenia oraz przyjmowania innowacji jest największym wyzwaniem dla władz regionalnych i krajowych, gdyż procesy innowacyjne kreują ich aktualną oraz przyszłą sytuację ekonomiczno-gospodarczą. Celem artykułu jest wskazanie roli gminy w kreowaniu innowacyjności.

Słowa kluczowe: *innowacyjność, innowacyjność gmin i regionów.*

WSTĘP

Gminy dążą do osiągnięcia wysokiej pozycji wśród innych gmin. Osiągnięcie i utrzymanie wysokiej pozycji wiąże się z licznymi korzyściami: przyciągnięciem inwestorów wpływających na rozwój, wzrostem przedsiębiorczości zamieszkałych w gminie mieszkańców, poprawą warunków mieszkaniowych, lokalnym wzbogaceniem, niższym bezrobociem, niższymi wydatkami socjalnymi oraz z rozwojem rynku nieruchomości – jego aktywności i wzrostu wartości. Samorządy gminne zostały wyposażone w różnorakie instrumenty służące kreowaniu warunków dla rozwoju lokalnego, takie jak: możliwość opracowywania programów i strategii, działalność w sferze budżetu, uprawnienia regulacyjne w sferze prawa podatkowego i zagospodarowania przestrzennego, podejmowanie decyzji administracyjnych, zawieranie umów i porozumień oraz możliwość skorzystania ze środków pomocowych krajowych i zagranicznych. Strategie rozwoju lokalnego są efektem racjonalizacji rozmieszczenia sił i zasobów a także odpowiedzialności władz lokalnych za kształtowanie i stymulowanie rozwoju.

Gminy konkurują między sobą o zabytki, inwestorów, inwestycje, środki finansowe oraz terytorium. Główne czynniki konkurencji terytorialnej wynikają z oferty lokalnych zasobów, które wpływają na wybory lokalizacyjne przedsiębiorstw. Najczęstszy i najbardziej ogólny podział klasyfikuje czynniki konkurencyjności terytorialnej na wewnętrzne i zewnętrzne.

Czynniki zewnętrzne to polityka, otoczenie krajowe i globalne danego obszaru, związana z tym polityka społeczna, gospodarcza i przestrzenna państwa oraz innych organizacji.

Czynniki wewnętrzne to wszystko co określa się mianem miejscowych możliwości i potrzeb rozwoju¹¹. Czynniki te występują w układzie lokalnym i zależą od zasobów lokalnych (ilości i jakości wykształcenia mieszkańców gminy czy regionu, zasobów naturalnych w regionie, polityki regionu- prozdrowotnej, prorodzinnej czy proekologicznej, infrastruktury) ich dostępności, jakości oraz efektywności ich wykorzystania.

Innowacyjność regionu jest określaną najczęściej jako „zdolność regionu do zmian, ulepszeń, do wprowadzania reform i nowatorskich rozwiązań w różnych dziedzinach życia społeczno-gospodarczego [...] w celu poprawy funkcjonowania mechanizmów wspierających rozwój w regionie”¹². Na innowacyjny region składa się: potencjał naukowo-badawczy, poziom kapitału ludzkiego i społecznego (edukacja, dopasowanie wykształcenia do potrzeb regionu), przedsiębiorczość i innowacyjność władz publicznych (własna i obca), innowacyjność przedsiębiorstw działających w regionie, oraz rozwój środowiska przedsiębiorczości i środowiska umiędzynaradawiającego – zarówno zasoby środowiska jak i atmosfera partnerstwa w kreowaniu zachowań innowacyjnych.¹³

Innowacyjna gmina to gmina która potrafi wykorzystać odpowiednio czynniki znajdujące się w otoczeniu do zwiększenia potencjału ekonomicznego i ekologicznego¹⁴. Otoczenie innowacyjne lub środowisko innowacyjne gminy to nic innego, tylko zbiór instytucji takich jak: inkubatory przedsiębiorczości, ośrodki wspierania i rozwoju innowacji, parki technologiczne, centra transferu technologii, a także sieci i ogół relacji, które je wiążą. Sprawnie zorganizowane otoczenie innowacyjne gminy stymuluje lokalną przedsiębiorczość, umożliwia transfer technologii i pozwala na wsparcie projektów firm na każdym etapie rozwoju – od idei, poprzez inkubację, wsparcie w rozwoju i wyjściu na rynek¹⁵.

Gminy wspierają różne rodzaje innowacji, w tym z zakresu ekologii. Do ekoinnowacji można zaliczyć w gminie: innowacje produktowe (mogą poprawiać standard mieszkania na terenie gminy; mogą to być inwestycje w gminną budowę szamb ekologicznych, zakładanie kolektorów dachowych);¹⁶ innowacje procesowe (technologiczne – to zmiany w stosowanych metodach wytwarzania, a także w sposobach docierania z produktem do odbiorców np. uruchomienie w gminie stron Internetowych z wzorami wniosków i sposobami ich wypełniania w celu pozyskania funduszy unijnych na ekoinnowacje); innowacje organizacyjne (są wprowadzaniem nowej metody organizacji w biznesowych praktykach gminy np. wprowadzenie działań związanych z pozyskiwaniem środków unijnych na inwestycje związane z ochroną środowiska, współpraca z różnymi ośrodkami związanymi w sposób pośredni i bezpośredni z inwestycjami ekologicznymi); innowacje marketingowe (są wprowadzaniem nowej metody marketingu – gmina przekazuje na rynek informacje charakteryzujące ekogminę, kształtuje potrzeby nabywców, ukierunkowuje popyt; działania gminy zmierzają do zachęcenia określonych osób prawnych i fizycznych do osiągnięcia efektów ekologicznych pożądaných przez władze gminy).

Innowacje podnoszą konkurencyjność regionów i gmin. Działania w zakresie ekologii w gminie mogą stanowić przewagę nad innymi gminami. Wszelkim innowacjom prowadzonym w gminach przeszkadza wiele czynników do których zaliczyć można m.in. zmienność i nieznaną prawo, brak informacji o sposobach i źródłach finansowania oraz niski budżet.

PODSUMOWANIE

Innowacje wdrażane w gminie mogą stanowić źródło budowania kapitału społecznego, gospodarczego i politycznego. Innowacyjność terytorialna jest pożądanym stanem pozwalającym wytworzyć strukturalną przewagę regionu i gminy. Wpływ władz lokalnych na kształtowanie postaw i działalności gospodarczej na danym terenie jest znaczny. Gminy mogą uzyskać przewagę nad innymi poprzez innowacje, szczególnie ekologiczne.

¹¹ Jewtuchowicz A., Terytorium i współczesne dylematy jego rozwoju, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2005.

¹² Przygocki Z., Konkurencyjność regionów [w:]. Region i jego rozwój w warunkach globalizacji, J. Chądzyński, A. Nowakowska, Z. Przygodzki, CeDeWu Wydawnictwa Fachowe, Warszawa 2007, s.144.

¹³ Wykorzystanie wiedzy w praktyce: Szeroko zakrojona strategia innowacyjna dla UE, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/pl/06/st12/st12940.p106.pdf>.

¹⁴ J.H. Donnelly, J.L. Gibson, J.M. Ivancevich, Fundamentals of Management, BPI & RWN, Boston 1990, s. 27.

¹⁵ E. Okoń-Horodyńska, A. Zachorowska-Mazurkiewicz (red.), Innowacje w rozwoju gospodarki i przedsiębiorstw: siły motoryczne i bariery, Instytut Wiedzy i Innowacji, Warszawa 2007, s. 7.

¹⁶ Innowacje ekologiczne to innowacje, które poprawiają efektywność wykorzystania zasobów naturalnych w gospodarce, zmniejszają negatywny wpływ działalności człowieka na środowisko lub wzmacniają odporność gospodarki na presje środowiskowe. (za OECD, Eurostat 2008).